

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

20 | WEST-VLAANDEREN | 26 • 12 • 2025 | MAANDELIJKE UITGAVE | VOLGEND NR 15.01.2026

bpost
PB-PPJ
BELGIË • BELGIQUE

'Sociaal' wonen?

WERK ALS VOORWAARDE
VOOR SOCIALE HUURDERS

Nieuwe regels
voor
overuren en
nachtwerk

Factcheck
Moeten winkels op
zondag open om
rendabel te zijn?

Wat als ik door
medicatie geen
machines mag
bedienen?

West-Vlaanderen
Sectorakkoord voor
voedingsnijverheid

Lift

Vlak voor de kerstvakantie stond ik met enkele dames in de lift. De ene sprak over migraine, de andere heeft last van reuma. Ook onzichtbare ziektes waar De Warmste Week de aandacht op vestigt, was hun besluit. Ik zag op Facebook ook een video van Visie voorbijkomen, waarin Melissa, leerkracht op de lagere school, aan het woord is.

Melissa heeft MS. Ze heeft haar directie, collega's, de leerlingen en de ouders over haar ziekte verteld. Ze kan rekenen op begrip en ondersteuning in de vorm van een collega die een aantal uren per week een les of een taak kan overnemen. Met veel liefde voor haar leerlingen en pijnstillers slaagt ze er zo in dit stadium in voor haar klas te blijven staan.

Het begrip en de ondersteuning waar Melissa op kan rekenen zijn helaas niet iedereen gegeven.

De werkomgeving past zich vaker niet dan wel aan mensen die ziek zijn aan. Met de stemming van de Terug Naar Werk-wet vlak voor het kerstverlof, duwde de regering zonder veel debat een beleid door dat de problematiek van langdurig zieken nog groter zal maken.

In tegenstelling tot wat er in het regeerakkoord was afgesproken, blijft preventie een dode letter en ligt de focus vooral op het opvoeren en versnellen van sancties en controles. Daarnaast maakt de regering het mogelijk om het arbeidscontract van zieke werknemers aanzienlijk sneller te beëindigen, zonder een ontslagvergoeding te moeten betalen. Hiermee moedigt ze werkgevers aan om te kiezen voor een bijzonder goedkope manier om zowel de kosten van een zieke werknemer af te schuiven op de sociale zekerheid, evenals hun wettelijke verplichtingen te ontlopen om ervoor te zorgen dat

werknemers niet ziek worden of via aangepast werk terug aan de slag kunnen.

Kil, ondoordacht beleid bedreigt de warmte waarmee mensen doorgaans in het leven van elke dag met elkaar willen omgaan. We willen samen de lift naar boven nemen, niet ander naar beneden laten trappen. Mijn warme wensen voor 2026. ■

Ann Vermorgen,
voorzitter ACV

Kort.

Nationale Bank verwacht inflatie en koopkrachtvermindering door arizonabeleid

Vorige week publiceerde de Nationale Bank van België (NBB) zijn vooruitzichten voor de komende jaren. Zo verwacht de NBB dat de economische groei matig maar stabiel blijft op een procent, maar eveneens dat de aangekondigde begrotingsmaatregelen een impact hebben op de inflatie en op de koopkracht van gezinnen. Door de btw-verhoging en de centenindex zou de koopkracht van gezinnen aangetast worden in 2026 en 2028.

Voor het ACV is dat een nieuw bewijs dat de besparingspolitiek van de regering-De Wever schadelijk is voor de gewone burgers: 'De kwalijke context van sociale besparingen met de beperking van de werkloosheid voorop en het verder inperken van de koopkracht van zowel werknemers als mensen met een sociale uitkering zoals gepensioneerden en zieken, maakt dat de gezinsconsumptie als

motor van de economie terugvalt. Ook de NBB verwacht trouwens dat de beperking van de werkloosheidsuitkeringen geen impact zal hebben op de werkgelegenheid. Dat toont andermaal pijnlijk aan dat het hier gaat om een ideologische keuze in plaats van doordacht beleid.'

'Tegelijk blijkt nog maar eens dat de regering vooral inzet op besparingen in de sociale uitgaven, terwijl globaal het niveau van de inkomsten blijft terugvallen. Zo blijft de slang in haar staart bijten en dient het volgende tekort zich aan', zegt ACV-voorzitter Ann Vermorgen. 'Tijd dat er echt werk wordt gemaakt van een rechtvaardige fiscaliteit met het schrappen van onnodige uitgaven voor inefficiënte bedrijfssubsidies en een correcte belasting op alle vermogens-inkomsten.' ■

Sectoronderhandelingen in metaalbouw lopen vast

De onderhandelingen voor een nieuw sectoraal akkoord in de metaal-, machine- en elektrotechnische sector zijn opgeschort.

Na twee onderhandelingsrondes bleek dat werkgeversorganisatie Agoria geen gehoor geeft aan de noden van werknemers: zo is er geen enkele verbetering voor de koopkracht en nauwelijks maatregelen om eindeloopbanen te verlichten, terwijl de flexibilisering verder toeneemt.

Intussen blijven bedrijven record-dividenden uitkeren, ten koste van investeringen. 'De werkgevers wensen geen enkele waardering te geven aan hun werknemers', reageert Lieve De Preter, voorzitter ACV-CSC METEA verbolgen. 'Meer dan 150.000 werknemers riskeren op die manier in de kou te staan.' ACV-CSC METEA hekelt het gesprek aan respect voor sociaal overleg en zal vanaf 15 januari een stakingsaanzegging in de metaalsector indienen. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel ~ e-mail: info@visieredactie.be ~ **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be ~ **Abonnementen** hilde.ceulemans@acv-csc.be - 02 244 32 81 ~ **Verantwoordelijke uitgever** Bart Vannetelbosch ~ **Redactie** Simon Bellens, Lies Van der Auwera, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djoerven Ariën, Lieven Bax, Rachel Michel, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, An-Sofie Bessemans ~ **Hoofdredactie** Wim Troch ~ **Vormgeving** Gevaert Graphics ~ **Druk** Coldset Printing Partners ~ Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Nachtwerkers verliezen één maandloon per jaar, vrijwillige overuren leveren kwart minder netto op

Werknemers zullen goedkoper overuren moeten presteren, nachtwerk wordt ingevoerd in alle sectoren en er wordt gesnoeid in het recht op een nachtpremie van bijna een miljoen werknemers. ‘Nefast voor het inkomen en de gezondheid van werknemers’, zegt het ACV.

→ Tekst **Dominic Zehnder** en **Lies Van der Auwera**

Vanaf 1 april wordt het aantal ‘vrijwillige’ overuren structureel opgetrokken tot 360 uur per jaar. In de horeca zelfs tot 450 uur. Daarmee worden de tijdelijke relance-overuren, ingevoerd in de nasleep van de coronacrisis, stevig opgetrokken en vast verankerd. Voor de eerste 240 uur moeten er geen sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing betaald worden. Werknemers hebben evenwel geen recht op verplichte inhaalrust, zoals bij reguliere overuren.

Door het optrekken van de grens voor vrijwillige overuren, kunnen werknemers gemiddeld zo’n 7,5 uur per week presteren boven op hun reguliere werktijd. ‘In feite komt dat neer op een terugkeer naar de 45-urige werkweek’, zegt Maarten Gerard, hoofd van de ACV-studiedienst. ‘Doordat de werkgever geen motivering moet

opgeven en ze goedkoper zijn dan reguliere overuren of bijkomende tewerkstelling, krijgt de werkgever eigenlijk *carte blanche* om structureel de werktijd te verhogen. Dat zal ten koste gaan van arbeidskansen, want waarom zouden bedrijven extra werknemers aanwerven als ze het goedkoper intern kunnen oplossen?’

Vrijwillige overuren kwart minder betaald

Hoewel ‘bruto is gelijk aan netto’ voorde- lig klinkt voor werknemers, is dat in de praktijk allermist het geval. Dat blijkt uit een berekening van Denktank Minerva. Bij reguliere overuren waarbij doordeweeks een toeslag van 50 procent geldt, houden werknemers bijna een kwart meer loon over dan bij de vrijwillige overuren. Bovendien tellen de

vrijwillige overuren niet mee voor de berekening van het bijkomende vakantie- geld en worden er geen sociale rechten mee opgebouwd.

Ook de sociale zekerheid en de schatkist lopen miljoenen aan inkomsten mis. Bij een doorrekening verwacht het Monito- ringcomité dat de RSZ jaarlijks 43 miljoen euro zal mislopen. Volgens de ACV-studie- dienst is dat maar het topje van de ijsberg.

Een op de vier werknemers verliest recht op nachtpremies

Naast nadelige overuren wordt er ge- snoeid in premies voor wie ’s nachts werkt. Vandaag geldt er in de wet een algemeen verbod op nachtarbeid – tussen 20 en 6 uur. Dat wordt opgeheven, waardoor de invoering van nachtwerk in alle sectoren mogelijk zal zijn via een cao of aanpassing van het arbeidsreglement. In veertien paritaire comités, waaronder de distributie en e-commerce, wordt het aantal uren dat als nachtarbeid wordt geteld, teruggeschroefd. Voortaan zullen daar alleen nog de uren tussen 23 en 6 uur ’s ochtends als nachtwerk tellen en dus recht geven op een premie. Als het aan de regering had gelegen, was dat zelfs nog minder dan de zeven opeenvolgende uren.

Een nachtwerker met een minimumloon van 3.044 euro bruto, die een nachtpremie van twintig procent krijgt bovenop zijn loon, zal op jaarbasis 3.180 euro verliezen. Meer dan een maandloon dus.

‘In die sectoren werken 980.000 werkne- mers, ofwel bijna een kwart van de tewerkstelling in België. Dat gaat dus veel ruimer dan de pure distributie en e-com- mercesector’, stelt Luc Debast van ACV Voeding en Diensten. ‘Dit gaat niet om de e-commercesector vooruithelpen, zoals

Kelly (43) nachtwerker bij Delhaize

‘Ik begin elke avond om 20 uur, waarbij ik bestellingen klaarmaak. Ik doe dit werk al 21 jaar. Nachtwerk eist fysiek en mentaal een hoge tol. Mijn gezondheid lijdt eronder. Ik kamp met maag- problemen en vermoeidheid.’

‘Stress en korte nachten maken dat het gezinsleven niet altijd van een leien dakje loopt. De grootste re- den om dit werk te doen is de goede verloning. Ik houd per maand zo’n 500 euro aan nachtpremies over, dat maakt echt een verschil. Als er straks nieuwe collega’s op de werk- vloer komen die minder premies krijgen, zal dat ongetwijfeld tot spanningen leiden. Dat is toch geen gezonde werksituatie?’

het wordt voorgesteld, maar is een extra financieel cadeau voor tal van bedrijven.’

De nieuwe regels zouden enkel gelden voor nieuwe werknemers, maar Debast vraagt zich af hoelang het zal duren voordat bedrijven bestaande werknemers stelselmatig zullen buitenwerken om hen te vervangen door nieuw personeel.

Gezondheidsrisico’s

Aan nachtwerk zijn echter tal van gezondheidsrisico’s verbonden, reageert ACV-voorzitter Ann Vermorgen. ‘Het is maar logisch dat je daarvoor adequaat vergoed wordt. Nachtarbeid heeft een enorme impact op de gezondheid van mensen en op hun gezins- en privéleven. Onderzoek toont aan dat laat en nachte- lijk werk de kans op allerlei ziekten en psychosomatische problemen verhoogt. Het leidt ook tot meer spanningen in relaties.’

‘Daarnaast wordt de arbeidsduur voor heel wat werknemers verlengd door de uitbreiding van de overuren, terwijl het aantal langdurig zieken piekt die door de te hoge werkdruk uitvallen.’ ■

Het nieuwe jaar brengt heel wat veranderingen. Wat kun je verwachten vanaf 1 januari?

Wat verandert er op 1 januari 2026?

Indexering van lonen

Meer dan 1 miljoen werknemers ontvangen een loonindexering. Onder meer in de voedingsnij- verheid (PC 118 en 220) en wegvervoer en logistiek voor rekening van derden (PC 140.03) zullen de lonen de gestegen levenskosten volgen.

Ondertussen is de regering-De Wever nog bezig met de laatste details over twee indexspron- gen, waarvan de eerste in 2026 zal plaatsvinden. Pas de komen- de tijd zal helemaal duidelijk worden wie er hoeveel zal verliezen en wanneer dat effectief zal gebeuren.

Nieuwe regels voor langdurig zieken

Vanaf 1 januari 2026 treden nieuwe maatregelen in werking voor werknemers die langdurig ziek zijn. Werkgevers kunnen voortaan al vanaf de eerste ziektedag – bij akkoord van de werknemer – een re-integratie- traject opstarten. Het doel is om zieke werknemers sneller opnieuw in (aangepast) werk te laten instromen. Voor onderne- mingen met minstens 50 werknemers geldt bovendien dat zij een solidariteitsbijdrage moeten betalen zodra een werknemer langer dan één maand ziek is. Concreet betaalt in de tweede en derde maand ziekte de werkgever 30 procent van de ziekte-uitkering.

Tegelijk wordt de procedure om iemand definitief ongeschikt te verklaren versoepeld en ver- sneld. Waar het traject voor

medische overmacht vroeger pas na negen maanden kon worden opgestart, kan dat vanaf 2026 al na zes maanden. Voor langdurig zieken wordt zo de periode van bescherming korter en komt de re-integratie sneller of dwingender op de agenda. Ook de administratieve afhandeling van ziekte wordt hervormd: ziekteattesten worden voortaan digitaal doorgestuurd door de arts, waardoor de procedure eenvoudiger wordt voor werkne- mer en ziekenfonds.

Maaltijdcheques tot 10 euro

Vanaf 1 januari 2026 wordt het maximumbedrag voor maaltijd- cheques verhoogd van 8 naar 10 euro per gewerkte dag. Als je sectorakkoord er niet in voor- ziet, is je werkgever niet verplicht om je de verhoging te gunnen.

Hervorming werkloosheid

Voortaan is het recht op een volledige werkloosheidsuitke- ring beperkt tot maximaal twee jaar en inschakelingsuitkeringen voor jongeren tot een jaar.

Wie zijn uitkering verliest, werd door de RVA al per brief op de hoogte gebracht. ACV trok hiervoor met de andere vakbon- den naar het Grondwettelijk Hof. Nieuws over een eventuele opschorting wordt midden januari verwacht. ■

~ Lees meer op www.visie.net

Van steunen naar straffen voor sociale huurders

Sociale huurders die werk weigeren, moeten na twee jaar meer huur betalen, vindt de Vlaamse regering. De zoveelste pestmaatregel op rij voor sociale huurders, die alsmaar meer bestraft en opgejaagd worden. ‘De negatieve framing is niet onschuldig.’

→ Tekst **Lies Van der Auwera** → Foto **ID/Patrick De Roo**

Wie na twee jaar sociaal wonen werk blijft weigeren, ziet zijn huurprijs stijgen. Dat wil althans de Vlaamse regering. Belangrijke kanttekening: ook wie geen werkloosheidsuitkering krijgt en bijvoorbeeld thuisblijft om te zorgen voor naasten, zou aan een ‘werkbereidheidstoets’ worden onderworpen. Die bepaalt het zogenaamde arbeidspotentieel. Hoe dat concreet vorm krijgt, valt af te wachten. Bovendien wil de Vlaamse regering kandidaat-sociale huurders aan dezelfde toets onderwerpen.

Een stap te ver, reageert nationaal secretaris van het ACV Stijn Gryp. ‘De Vlaamse regering lijkt wonen steeds meer als een activeringsinstrument in te zetten. Daarmee raakt dit

voorstel aan iets fundamenteels, want wonen is een grondrecht.’

Dat beaamt Joy Verstichele, coördinator van het Vlaams Huurdersplatform. ‘Het is eigenaardig om het recht op wonen te koppelen aan de plicht om te werken.’

Woningtekort

De framing van sociale huurders is niet onschuldig, stelt Brecht Beelen, adviseur wonen van beweging.net. ‘Dit beleid kadert in een breder verhaal dat sociale huurders systematisch verdacht maakt. Dat creëert een almaar negatieve perceptie over sociaal wonen, alsof het om profiteurs zou gaan. Bovendien leidt het de aandacht af van het échte probleem, namelijk het grote

tekort aan betaalbare en sociale huurwoningen, door jarenlang onvoldoende investeringen.’

‘Daarnaast grijpt dit beleid in op de keuzevrijheid van mensen op het vlak van werk en gezinsleven’, gaat Beelen verder. ‘Zorg voor kinderen, ouders of andere naasten is waardevol. Wie geen uitkering ontvangt maar er bewust voor kiest om thuis te blijven, mag daarvoor niet gestraft worden. Voor gezinnen in een sociale woning lijkt die keuzevrijheid te worden beperkt.’

De verschuiving van steunen naar ‘strafstaat’ lijkt in volle opmars, aldus Randy Haers, doctoraal onderzoeker in de Criminologie aan de VUB. ‘Wie uitvalt, uitglijdt of uit de pas loopt, belandt niet langer in een netwerk van zorg, maar in een raster van controle, sancties en sociale isolatie.’ ‘Bovendien zien we een beleid dat mensen aan de onderkant meermaals belast. Terwijl die voorwaarden zelden

Sociale huurders worden verdacht gemaakt. Dat leidt af van het echte probleem: het tekort aan betaalbare huurwoningen.

→ BRECHT BEELEN

lijken te gelden voor wie hoger op de sociale ladder staat.’

Met de stok slaan werkt niet

De Vlaamse regering trekt duidelijk de kaart van een voorwaardelijk beleid. Maar met de stok slaan, werkt allerminst, benadrukt Gryp: ‘De overheid denkt hier ‘eventjes’ mensen naar werk te kunnen begeleiden. Maar de realiteit is heel wat complexer. Sociale huurders kampen met tal van drempels, zoals gebrek aan opleiding, discriminatie, gezondheidsproblemen, tekort aan kinderopvang of vervoersarmoede. Stellen dat werk voor hen voor het grijpen ligt, is te kort door de bocht.’

‘We gaan de komende jaren miljarden investeren in sociale woningbouw. Daar vragen we ook iets voor terug’, reageert Vlaams

minister voor Wonen Melissa Depraetere (Vooruit). ‘Werken en de taal leren is in het belang van de huurders zelf. We gaan hen daarbij helpen en begeleiden. Zo zal de VDAB extra moeten inzetten op begeleidingstrajecten én moet er eerst een voldoende aanbod taallessen zijn.’

‘Ondersteunen is cruciaal’, werpt Joy Verstichele op, ‘maar straffen creëert een stigma. Complexe problemen waarmee huurders kampen, los je er niet mee op. Eigenlijk kun je het leven vergelijken met een zekeringskast: staat de hoofdschakelaar uit, dan werkt er niets meer. Wonen is die hoofdschakelaar. Allereerst heb je een stabiele woonst nodig, pas dan kun je kijken naar andere aspecten. De Vlaamse regering lijkt dat principe om te draaien.’ ■

ROB* (60) DREIGT MEER HUUR TE MOETEN BETALEN OMDAT HIJ GEEN WERKT VINDT

‘Ik ben 60 jaar, alleenstaand en sociaal huurder’, vertelt Rob*. Hij is momenteel werkloos en verliest op 1 april zijn werkloosheidsuitkering van 1.430 euro. Rob wil werken, maar botst telkens weer op een njet of – erger nog – krijgt helemaal geen antwoord. Reden daarvoor is onmiskenbaar zijn leeftijd. ‘Tot voor kort kreeg ik nog antwoorden op mijn sollicitaties, maar nu ik 60 ben, negeert men mij. Toch sta ik nog heel wat jaren af van mijn pensioen. Ik kan niet anders dan tot die tijd een OCMW-uitkering aan te vragen. Die bedraagt 120 euro minder dan het bedrag waarmee ik vandaag moet rondkomen.’

Dat zijn huurprijs kan stijgen omdat hij geen werk vindt, is een grote bedreiging voor Rob. ‘Ik krijg onterecht de stempel werkonwillig. Ik heb geen enkele financiële reserve. Ik zit klem.’ ■

Rob* is een schuilnaam

SOCIAAL HUREN

De lijst aan voorwaarden wordt steeds langer:

- De Vlaamse regering maakte in 2017 komaf met contracten voor het leven. Sindsdien is de **maximale huurtijd** van een contract negen jaar. De eisen voor kennis van het Nederlands worden sindsdien strenger.
- Begin 2024 kondigde de Vlaamse regering aan voorrang te zullen geven aan werkende huurders. Sociale huurders moeten zich voortaan inschrijven bij de VDAB.
- Verder bepaalt een **middelentoets**, ook sinds begin 2024, dat een sociale huurder niet meer dan 29.000 euro op de spaarrekening mag hebben. De zogenaamde ‘doorstroompremie’ zou werkende sociale huurders moeten stimuleren om over te stappen naar de private huurmarkt. Die premie kan oplopen tot 2.500 euro.
- Op dit moment werkt de Vlaamse regering de **werkbereidheidstoets** uit. Die wil nagaan of niet-beroepsactieven arbeidspotentieel hebben. Concreet zal de VDAB beoordelen of de (kandidaat-)sociale huurder ingaat op ondersteuning en een eventueel aanbod. Is dat niet zo, dan volgen er sancties.

STEMPELKAART

Wat moet ik doen als ik tijdelijk werkloos ben?

Is er tijdelijk geen of minder werk? Dan kun je door je baas op tijdelijke werkloosheid geplaatst worden. Voor de dagen waarop je geen of minder arbeidsprestaties uitvoert, ontvang je een werkloosheidsuitkering. Daarvoor moeten zowel je werkgever als jij zelf een aanvraag indienen. Om je aanvraag in te dienen, moet je een formulier C3.2 binnenbrengen bij het ACV. Alleen als je de laatste drie jaar al eens tijdelijk werkloos was bij dezelfde werkgever, je contract onveranderd bleef en je de hele tijd lid bent geweest van het ACV hoeft je zelf geen aanvraag in te dienen.

Tijdens je tijdelijke werkloosheid moet je online je stempelkaart invullen. Ben je langer dan drie maanden tijdelijk werkloos? Dan ben je verplicht om je bij de VDAB of Actiris in te schrijven en kun je door hen opgeroepen worden en voorstellen krijgen. Heb je tijdens een periode van tijdelijke werkloosheid nieuw werk gevonden, dan hoeft je geen opzegtermijn te presteren, ongeacht hoeveel anciënniteit je hebt. ■

~ www.hetacv.be/tijdelijkewerkloosheid

DIENTSTVERLENING

Indexering ledenbijdrage

De ledenbijdrage van het ACV wordt voor een aantal leden op 1 januari 2026 geïndexeerd. Dat is nodig om te kunnen blijven opkomen voor jouw rechten. Daarnaast investeert het ACV verder om jou een kwaliteitsvolle dienstverlening te bieden, met persoonlijke begeleiding en bescherming wanneer je die het meest nodig hebt. Een overzicht van alle (verminderde) bijdragen vind je op www.hetacv.be/lidmaatschap. ■

Vacatures

ACV zoekt:

- Communicatiemedewerker De Vormers vzw en ACV Innovatief – Schaarbeek

~ www.hetacv.be/jobs

beweging.net zoekt:

- Key Accountant Social Profit – Schaarbeek

~ www.beweging.net/vacatures

Raak zoekt:

- Stafmedewerker Vorming & Methodiek – Schaarbeek

~ www.raakvzw.be/vacatures

FEITEN

Het banketbakkersatelier van Carrefour in Ternat levert dagelijks aan tot wel 700 winkels in België, maar ook aan Frankrijk, Spanje en Roemenië. 157 werknemers snijden 90 ton aardbeien met de hand en produceren zeven miljoen eclairs per jaar.

Kerststronken en patisserie van Eclair

De geur van gebakjes, puddingtaarten en onuitputtelijke vanillecrème brengt je in een roes. Al sinds oktober worden bij Eclair in Ternat kerststronken gemaakt, voor wel 45 kilometer in totaal. De verleiding om overal van te proeven is groot. Benieuwd of deze collega's die verleiding weten te weerstaan.

~ Tekst Djorven Ariën ~ Foto Wouter Van Vooren

Buele Diambulu (41) – Productiemedewerker

‘Ik zal blij zijn als kerst voorbij is, want ik heb genoeg kerststronken gezien voor dit jaar. Zelf eet ik minder zoet dan vroeger, want de laatste jaren let ik wat meer op mijn gewicht. Maar de appel-taart kan ik moeilijk weerstaan, die is zo lekker.’

Francisca Rodriguez (57) – Productiemedewerker

‘Deze baan was voor mij de ideale manier om te integreren in België. Zeventien jaar geleden kwam ik voor de liefde naar België uit de Dominicaanse Republiek. Hier kon ik Nederlands leren en de Belgische cultuur leren kennen, zoals jullie patisserie. Dat is goed gelukt.’

Kenji Kuyken (19) – Banketbakker

‘Ik ben vooral handig met een spuitzak. Dat is hier anders dan ik op de bakkerijsschool leerde. Hier zijn het gigantische spuitzakken en de band gaat snel. Ik wil hier graag verder groeien en droom ervan om ooit zelf chocolatier te worden.’

Patrick Wyns (59) – Hoofdmagazijnier

‘Dit is mijn eerste werkgever en ik werk hier nu bijna 40 jaar. Eigenlijk heb ik al elke functie uitgeoefend binnen het bedrijf, behalve op ‘den bureau’, en gelukkig maar. Als magazijnier moet ik al genoeg administratie verwerken. Ik eet nog altijd graag gebak en dan vooral het onze.’ ■

1. THEATER
OH OH OH DENNENBOOM

Ontelbare dennen en sparren vinden elk jaar hun weg naar onze huiskamers, waar ze mogen pronken met bollen en lichtjes. Maar niet elke den wordt graag omgehakt. ‘Dit jaar is het tijd voor revolutie!’ denken de bomen in het dennenbos. In de voorstelling *Oh oh oh dennenboom* organiseren Kim Karssen en Hendrik Kegels een anarchistisch spektakel, met ook Frank Focketyn en begeleid door livemuziek van een driekoppige band. Evenveel slapstick-musical als kerstbomenballet. ■

~ Vanaf 6 jaar. Tot 19 januari te zien in Antwerpen, Genk, Dilbeek en Leuven. www.hetpaleis.be

Breintrein

3	7		6		9	8	4	
1	4		8					
9			1					3
			3	1		7		6
	9			6	7		5	
	1				2	3		
8			9	3				
			7			4	8	

Win een verblijfsvergunning

Jennifer Heylen, bekend als jurylid van *De slimste mens ter wereld*, schittert als Muna in *The Best Immigrant*. In de serie van regisseur Michael Abay en producer Adil El Arbi heeft extreemrechts de macht gegrepen in Vlaanderen en kondigt het massale deportaties aan van al wie niet in België geboren is. Maar een sinister spelprogramma biedt een uitweg: de winnaar krijgt een verblijfsvergunning. Onbehaaglijke fictie, die dicht bij de werkelijkheid staat – denk maar aan de massadeportaties van Donald Trump in de Verenigde Staten. ■

~ *The Best Immigrant* is te bekijken op Streamz, met elke donderdag een nieuwe aflevering.

2. MUZIEK Als het neerstort

Na het hartzeer

Met zijn vorige album scoorde Simon al enkele radiohits, maar met zijn nieuwste album *Als het neerstort* heeft de tot kleinkunstenaar omgeschoolde rapper nu echt zijn stem gevonden. Met onder meer Flip Kowlier aan zijn zij bezingt de Baskische Antwerpenaar de leegte en onzekerheid die volgen op een relatiebreuk. Verwacht je aan melancholische rijmelarij, rauwe gevoelens en melodieuze twijfel. ■

~ Verkrijgbaar in alle muziekwinkels en te streamen in je favoriete muziekapp.

Factcheck.

NIET WAAR

Zondagsopening is nodig om een winkel rendabel te houden

Zondagsopeningen zorgen nauwelijks voor extra verkoop, maar verschuiven vooral klanten tussen supermarkten terwijl de kosten en de druk op werknemers stijgen.

Delhaize, Carrefour, Albert Heijn, Jumbo en heel wat buurtwinkels ontvangen 's zondags klanten alsof het een weekdag is. Daarbij klinkt vaak dezelfde waarschuwing: ‘Als we niet op zondag openen, zijn we niet meer rendabel.’

Studies uit onder meer Duitsland, Letland en Zuid-Korea geven duidelijk een ander beeld weer. Ze tonen telkens dat zondagsopeningen de totale voedselverkoop nauwelijks verhogen. Gezinnen kopen niet meer, ze doen hun boodschappen gewoon op een ander moment of in een andere winkel. Dat blijkt ook uit Belgische cijfers. Hier groeit de totale voedingsmarkt al jaren nauwelijks, tonen sectoranalyses.

Toch verliezen sommige ketens klanten, terwijl

andere er winnen. Colruyt zag zijn marktaandeel dalen, terwijl andere winkels die wel op zondag open zijn daarvan profiteren. Het gaat dus niet om extra omzet, maar om een verschuiving van bestaande klanten. Op zondag geven klanten bovendien gemiddeld minder uit. Retailexpert Els Breugelmans (KU Leuven) zei eerder in *De Morgen* dat een zondagsopening vooral een nadeel wordt voor wie het niet doet.

Daarnaast speelt er nog een vorm van ongelijkheid mee. Niet alle supermarkten vallen onder dezelfde arbeidsregels. Sommige winkels hebben hogere lonen en premies voor zondagwerk. Andere – vaak zelfstandige franchisewinkels – kunnen goedkope personeel met onzekere contracten inzetten, bijvoorbeeld met studenten of

flexi-jobs. Een zondagsopening leidt vooral tot hogere kosten, die wellicht op lange termijn gewoon door klanten zullen worden betaald.

Dan zijn er nog de werknemers zelf. De handel is een sector met al zeer onregelmatige werktijden. Studies bevestigen dat weekend- en onregelmatig werk een impact heeft op slaapkwaliteit en mentale gezondheid. Ze maken het moeilijker om werk en gezin te combineren.

Uit een bevraging van ACV Puls blijkt dat een grote meerderheid van het winkelpersoneel extra zondagwerk niet ziet zitten: negen op de tien vindt de groei van zondagsopeningen problematisch, acht op de tien vindt dat de overheid duidelijkere grenzen moet stellen. 62 procent geeft aan dat hun werkdruk de voorbije jaren al sterk is gestegen. ■

We vragen het aan.

Maarten Hermans, ACV-expert welzijn op het werk

Mag ik met machines werken als mijn medicatie dat verbiedt?

Sommige medicijnen maken je reacties trager, zeker in de eerste dagen van de behandeling. Voor wie bijvoorbeeld met een heftruck rijdt of op hoogte moet staan, kan dat een reëel veiligheidsrisico vormen. De waarschuwing in de bijsluiter negeren kan bij een ongeluk problemen opleveren met de aansprakelijkheid.

Toch betekent zo'n waarschuwing niet automatisch dat je moet stoppen met werken. Spreek eerst je eigen (huis)arts of apotheker aan. Leg uit wat je werk inhoudt en welke machines je gebruikt. Soms kan een kleine dosisaanpassing voldoende zijn of kun je na enkele dagen weer veilig werken.

Daarnaast heb je het recht om een afspraak te maken met de arbeidsarts, ook zonder tussenkomst van je werkgever. Die arbeidsarts vertelt je werkgever niet welke medicatie je neemt of om welke reden, alleen wat je nog veilig kunt doen. Wil je zeker zijn dat je werkgever helemaal niets merkt van doktersraadpleging, dan kun je die buiten je werktijd plannen.

De werkgever moet het medisch advies volgen en veilig werk organiseren. Als (tijdelijk) andere taken opnemen niet mogelijk is, kan ziekteverlof aangewezen zijn. Daarvoor is een doktersattest nodig. Weet dat je huisarts zelf contact kan opnemen met de arbeidsarts wanneer dat makkelijker voor je is. ■

~ Je kunt zelf nagaan wie je arbeidsarts is via www.seed-connect.be

‘Hoe we ons op het werk organiseren, heeft invloed op hoe we denken over politiek’

BIO

Stan De Spiegelaere

Stan De Spiegelaere doceert sociaal overleg aan de Universiteit Gent en is directeur beleid en onderzoek bij Europese vakbond UNI Europa. Onlangs verscheen van hem *Mondige burger, stille werker?* bij uitgeverij EPO.

De democratie is er wereldwijd beroerd aan toe, met autoritaire leiders als Trump in de VS en de groei van extremistische partijen. Onderzoeker Stan De Spiegelaere ziet een link met democratie op de werkvloer.

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto **Anneleen Van Kuyck**

Voor Stan De Spiegelaere is het duidelijk: inspraak op de werkvloer zorgt voor democratische en betrokken burgers. ‘We spenderen een belangrijk deel van onze tijd aan werk. Hoe we ons werk inrichten heeft dan ook een grote invloed heeft op hoe we denken over politiek.’

Tot in de jaren ’70 woedde een hevig debat over sterkere werknemersinspraak bij het bepalen van de koers van een bedrijf. Hoog tijd om de democratie op de werkvloer nieuw leven in te blazen, vindt hij.

Bedrijfsleiders en personeelsdiensten hebben nochtans vaak de mond vol van inspraak. DE SPIEGELAERE → ‘Maar als er echte tegenspraak komt, luisteren ze minder graag. Bedrijfsleiders wanen zich koning in eigen hof. Dat is het gevolg van politieke keuzes. We zijn bedrijven gaan bekijken als de unieke eigendom van de ondernemer of aandeelhouders. Ooit was dat anders. Precies omdat bedrijven zo belangrijk zijn in onze samenleving, zochten politici en vakbonden na de Tweede Wereldoorlog naar manieren om invloed uit te oefenen op het bedrijfsbeheer, met een ondernemingsraad en comité voor preventie en bescherming op het werk. Vandaag bestaan die structuren nog, maar de filosofie erachter dreigen we te verliezen.’

‘Vanaf de jaren 80 groeide een sterk geloof in economische wetten, waarin de politiek zich zagezegd niet mocht mengen. Bovendien verloren alternatieve vormen van werkorganisatie na het

einde van de Koude Oorlog, zoals coöperaties en zelfbestuur van werknemers, aan overtuigingskracht. Mentaal hebben we de link tussen werk en democratie doorgeknipt.’

Uit bevragingen blijkt dat Belgische werknemers weinig democratie op het werk ervaren, in vergelijking met andere Europese landen. DE SPIEGELAERE → ‘België kent een sterk sociaal overleg op sectorniveau. Dat heeft voordelen, zoals goede lonen voor een erg grote groep werknemers. De keerzijde daarvan is dat het overleg in bedrijven soms minder leeft, hoewel dat dichterbij-huis is en de werkvloer ideaal is om aan democratische bewustwording te werken. Werkgevers zouden het overleg op bedrijfsniveau niet alleen moeten aanmoedigen voor een hogere productiviteit, maar ook uit democratische overtuiging.’

Onze democratie staat onder druk vanuit verschillende hoeken, zelfs militair. Verdient dat geen prioriteit boven de werkvloer? DE SPIEGELAERE → ‘Duitsland installeerde het medebeheer van werknemers net na de Tweede Wereldoorlog, precies om de opkomst van het fascisme voortaan onmogelijk te maken. Ze hadden gezien hoe gemakkelijk de staalindustrie met de nazi’s meeheulde. Vandaag zie je hetzelfde met Big Tech in Trumps Verenigde Staten. Nu de democratie in crisis verkeert, moeten we de lessen uit de jaren 30 en 40 ter harte nemen.’

‘Als de huidige trend zich doorzet, hollen we onze democratie uit. Ik zie wel

degelijk risico op een radicalisering van sociaal protest, zoals bij de gele hesjes. We willen niet terug naar de tijd waarin werknemers een fabriek in brand moesten steken om gehoord te worden.’

Wat kunnen we doen om de democratie op het werk te versterken? DE SPIEGELAERE → ‘Eerst moeten we de strijd opnieuw durven aangaan over hoe we ons werk organiseren. Het is niet vanzelfsprekend dat de bedrijfsorganisatie vandaag niet meer ter discussie staat. Ongeacht de sector of het beroep, kun je hetzelfde werk op duizend verschillende manieren organiseren, van bovenaf of met veel betrokkenheid. Inspraak op het werk is een deel van onze democratische cultuur.’

In Duitsland heulde de staalindustrie mee met de nazi’s. Vandaag zie je hetzelfde met de Big Tech in de VS.

→ STAN DE SPIEGELAERE

Zelf ben je een voorstander van medebeheer van werknemers in raden van bestuur. DE SPIEGELAERE → ‘Dat is vooral de kers op de taart, eerst moeten we het overleg op de werkvloer versterken.’ ‘De Scandinavische landen hebben zulke vormen van medebeheer ingevoerd na golven van fel sociaal protest in de jaren 60 en 70. Bij ons bleven toen modernisering van de ondernemingsraad uit. Als rechtse politici of economen zeggen dat we naar een ‘Scandinavisch model’ moeten, met bijvoorbeeld minder stakingen, vergeten ze graag dat werknemers daar ook meer directe inspraak hebben.’ ■

Sectorakkoorden bewaren koopkracht

In verschillende sectoren werden onlangs sectorakkoorden gesloten. Die moeten in de sectoren chemie, papier- en kartonnijverheid en transport en logistiek de koopkracht van werknemers proberen te bewaren.

→ Tekst **Lies Van der Auwera**

Papier- en kartonnijverheid

In de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst voor de papier- en kartonverwerkende nijverheid zitten heel wat positieve elementen voor werknemers. Zo komt er onder meer een verhoging van twee euro van de maaltijdcheques voor bedrijven die het sectorale minimum hanteren. De fietsvergoeding stijgt, net als de maaltijdvergoeding bij overuren.

Daarnaast krijgen werknemers zekerheid over landingsbanen vanaf 55 jaar tot 2029. Tot slot komt er een aanvullende vergoeding voor werknemers van 60 jaar die in ploegen of 's nachts werken en gebruikmaken van een vijfde landingsbaan.

Deef Borloo van ACVBIE: 'In een context waarin de regering sterk ingrijpt in pensioenen, index of arbeidsmarkt is dit een positief signaal voor zowel werknemers als werkgevers. Dit is een duidelijke overwinning voor het sociaal overleg.'

De afgelopen jaren zat de papier- en kartonverwerkende sector in zwaar weer, met heel wat sluitingen en herstructureringen. Er stroomden weinig jonge werknemers in, maar liefst vier op de tien werknemers is ouder dan 50 jaar. Dat betekent dat de komende jaren heel wat ervaren mensen zullen vertrekken.

Toch lijkt de toekomst weer hoopvol voor de sector. De vraag naar duurzame verpakkingen uit papier en karton blijft stijgen. De sector trekt volop de kaart van circulaire economie.

Chemie

Het akkoord in de chemische industrie versterkt de koopkracht met onder meer hogere ploegen- en nachtpremies en een verhoging van twee euro van maaltijdcheques. Ook voorziet het akkoord in hogere vergoedingen bij tijdelijke werkloosheid. Voor zwangerschap en borstvoedingsverlof komt er minstens 4,5 euro bij per niet-gewerkte dag.

Wat eindeloopbanen betreft komen er een extra pensioenpremie en aanvullende vergoeding voor tijdscrediet. 'Ondanks de moeilijke economische context hebben we belangrijke vooruitgang geboekt inzake koopkracht, werkzekerheid en een

evenwichtige werk-privébalans', zegt Koen De Kinder, sectorverantwoordelijke bij ACVBIE.

Transport en logistiek

Voor werknemers in de transport en logistiek die nog geen maaltijdcheques of maaltijdvergoeding kregen, worden maaltijdcheques van 3,09 euro per gewerkte dag ingevoerd, of een maaltijdvergoeding voor elke dag waarop minstens vier uur gewerkt wordt. Voor wie al maaltijdcheques of een maaltijdvergoeding krijgt, wordt de werkgeversbijdrage met twee euro verhoogd.

De afspraken rond tijdscrediet, landingsbanen en risicogroepen worden met twee jaar verlengd. Er komen ook nieuwe cao's rond alcohol- en drugsbeleid, waarbij ingezet wordt op preventie en remediëring, en rond arbeidsregelingen voor vrijwillig deeltijdse werknemers. ■

Zanger en Knokke Off-acteur

Eliyha

Altena (23)

gevat
in 5
woorden

Fantasierijk

‘Als kind was ik heel creatief en fantasierijk. Zingen en acteren, ik was er gek op. Op verjaardagen trad ik op voor mijn familie in de huiskamer. Op vijfjarige leeftijd maakte ik mijn acteerdebuut bij de serie *Voetbalvrouwen*. En op achtjarige leeftijd kwam ik voor het eerst terecht op een echte filmset, *Sonny Boy*. Dat was best indrukwekkend.’

Moeder

‘We hebben vroeger best moeilijke periodes doorgemaakt. Mijn biologische vader was geen zachtmoedig type, maar mijn moeder is een ontzettend sterke vrouw. Ik kon van dichtbij meemaken hoe krachtig vrouwen zijn. Dat draag ik mijn hele leven mee. We hadden het niet breed vroeger, maar daar heb ik weinig van gemerkt. Mijn moeder was er open over, maar tegelijk deed ze er alles aan om die last niet op mijn schouders te leggen.’

Pesterijen

‘Op school kreeg ik heel wat tegenwind omdat ik anders was. Ik was volgens sommigen te creatief, te eigenzinnig. Pesterijen of uitgemaakt worden konden me soms flink in de hoek duwen. Maar ik bleef vol overtuiging mijn eigen ding doen. Wanneer ik diezelfde klasgenoten nu tegenkom, zeggen ze me *Goed bezig*. Dat neem ik als een compliment.’

Benieuwd

‘Mijn rol als Daan in *Knokke Off* beschouw ik als een doorbraak. Nu ben ik vooral benieuwd naar wat er nog zal komen. Werken in een onzekere sector boezemt me geen angst in. Ik geloof dat er dingen op me blijven afkomen. Waar een deur dichtgaat, gaat er weer een andere deur open.’

Levensles

‘In de podcast *No spang* ga ik op zoek naar thema's die ons als twintigers erg bezighouden. Vragen over liefde en daten, alleen gaan wonen of 'eerste keer'-dingen. Hoe moet je met geld omgaan of een betaalbare woning vinden? Op al die vragen krijg je op school geen antwoord. Ik hoop dat er, naast biologie, aardrijkskunde of economie, ooit een vak *hoe moet ik leven* komt.’

WEST-VLAANDEREN